e | rara

www.e-rara.ch

[Reformatorium vitae, morum et honestatis clericorum]

Philippi, Jacobus

[Basel], [22. Feb. 1494]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-26595

Prlogus [sic] sive prefatio in tres dividitur partes [...]

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Visual Library

¶ Prologus ſiue p̄fatio in tres diui ditur ꝑtes ī prima exhortamur qua liter nosipōs regere debem⁹ ꝯtra vi cia ⁊ diſciplinā dn̄i recipere ne nos a ſe ꝓijciat

Ps.2. Nunc reges intelligite et erudimini qui
Caſſiodor⁹ iudicatis terrā. Reges dominatores de
bem⁹ aduertere viciorū. Nec em̄ pur
puratos reges aduerti neceſſe eſt Dicunt reges ⁊
1. Chor.4 quib⁹ p̄uata ꝯdictio ē. Sic ait apl'us. Iaȝ ſine no
bis regnatis vicijs ſcȝ reſiſtendo Erudimini (ab a
lijs ſi ꝑuos nō ſufficitis) q̄ iudicatis terrā. qd̓ ill' bn̄
dicit q̄ iam carnalia delicta domauerunt. Ipi em̄
bn̄ iudicāt terrā: qn̄ rep̄ſſis vicijs corꝑib⁹ ſuis p̄
cepta legis imponūt. Seruite dn̄o in timore filia
li ſcȝ ⁊ caſto vos q̄ reges appellati eſtis. qꝛ talis ti
mor peccatū ſemꝑ excludit. Et exultate ei per cor
dis deuotionē ⁊ eleuatiōeȝ in deū: ī tremore ne ex
ultatio ꝓgat in effuſionē temeritatis. Apphendite
diſciplinā q̄ſi munimen clipei ꝯ noxia vicia ꝓfu
Caſſiodor⁹ turꝰ. Magnificū xbū et pulcerrimū: cui⁹ vtilitas
ſequit̄ Ne qn̄ iraſcat̄ dn̄s ⁊ pereatis de via iuſta. i.
a rege xp̄o q̄ eſt via recte ambulantiū. dux ad vitā
euntiū. iter ad btitudinē feſtināti. Alit̄ ſm̄ Au
guſtinū. Apphendite hoc ē intelligite ⁊ erudimi
Nam intelligere ⁊ erudiri ē apphendere diſcipli
nam: que eſt quoddā p̄ſidiū aduerſus oīa q̄ obeſſe
poſſent. Hoc ḡ ſibiip̄is (ad q̄s ſmo erit) debēt di
cere. Apprehendam⁹ diſciplinā. i. eruditionem:

neq̄n iraſcat̄ dn̄s ⁊ pereamus de via iuſta. ſicut ille
cui dr̄ Tu ꝟo odiſti diſciplinā ⁊ piciſti ſmones Ps̄. 49.
meos retorſum. Cui⁹ pena ibidem ſequit̄.

C Scd̄a ps prologi ī qua mltiplex allegat̄ ſacre ſcript̄e pphecia de nouiſſimis tpib⁹ piculoſis ī q̄b⁹ hoīes puerſi ⁊ corrupti erūt nō attendentes. aut poti⁹ ſpernētes ſcripture et ſanctoꝝ doctoꝝ minas ⁊ auiſamēta

Sed heu ſurda aure trāſim⁹. Vn̄ ppēdere
poſſum⁹ tp̄s illud aduenīſſe. De q̄ apl̄us
pphetiſando ſcp̄ſit. in nouiſſimis dieb⁹ ī 2. Thi. 3.
ſtabūt tpa piclo'ſa ⁊ erūt hoīes ſeipos amātes. cu
pidi. elati. ſupbi. plaſphemi. pentib⁹ nō obedien
tes. īgrati: ſceleſti. ſine affectiōe. ſine pace. crimīa
tores īcōtinētes. imites. ſine benignitate. pdito
res. pt̄ui. tumidi. ⁊ voluptatū amatores magis q̄
dei ſpēm q̄dē pietatis (hoc ē r̄ligiōis) hn̄tes: ꝟtu
tē āt ei⁹ abnegātes. Ecce quō apl̄s videt̄ ī his ꝟ
bis notare ſpūales. Vbi Aug⁹ de anchona dicit.
Tpa illa erūt piclo'ſa ppt̄ vicioꝝ habūdātiā. Ex
diminutiōe em̄ ꝟtutis oꝫ q ſeq̄t̄ augmentū vicioꝝ.
Et qr tūc refrigeſcet caritas mltoꝝ pn̄s ē q ſupa Math. 24.
būdet iniq̄tas ⁊ malicia. Ad id̄ apl̄s. Erit tps cuꝫ 2. Thi. 4.
ſanā doct̄nā n̄ ſuſtinebūt ſꝫ ad ſua dſideria coacer Jd̄ dic̄ Eſa.
uabūt ſibi mgr̄os prurīētes aurib⁹. ⁊ a ꝟitate q̄dē caplo. 30.
auditū auertēt: ad fabulas āt ꝯuertent̄. ⁊ hoc erit
magna ſtulticia hoīm. Quia non recipit ſtultus

v͞ba ſapiētie niſi dixerꝫ ea q̄ verſant̄ in corde ſuo.
Eſaie.59. hoc lamētat̄ Eſaias dicēs. Corruit ī plateis veri=
Pſ.11. tas. Cui⁹ caſuȝ gemēs ꝓpheta clamat. Saluum
me fac dn̄e qm̄ defecit ſcūs: qm̄ diminute ſūt veri
Luce.18. tateſ a filijs hoīm. hoc id q̄rulat̄ ſaluator nr̄ dicēs
Veniēs fili⁹ hoīs putas inueniat fidē in terra. Et
.Chor.4. iteꝝ apl̄us. Hic iā q̄rit̄ int̄ diſpēſatores vt fidelis
q̄s inueīat̄. Quaſi dicat Rari ſunt. Idcirco iterū
Pſ.52. ꝓpheta. Corrupti ſūt ⁊ abhomīabiles facti ſunt
iniq̄tatib⁹ ſuis. Ubi Aug⁹. Audi illos corruptos
Sapieñ.2. Dixerunt enim apud ſe non recte cogitantes. Exi
guum ⁊ cum tedio eſt tp̄s vite nr̄e ⁊ nō eſt refrige
riū in fine hoīs ⁊c. ⁊ poſt pauca. Venite ẻ ⁊ frua=
mur bonis que ſunt. ⁊ vtamur creatura tanq̄ ī iu
uentute celeriter ⁊c. ꝓſequit̄ Aug⁹. Cepit corru
ptio a mala fide inde itur ad turpes mores. inde
in acerrimas iniq̄tates. Sequit̄ in eod pſal. Dn̄s
de celo ꝓſpexit ſup filios hoīm vt videret ſi eſt in
telligens aut requirens deū. Quales aūt inuenti
ſunt ſubdit̄ Om̄es declinauerūt a rectitudine iu=
ſticie: ſimul inutiles facti ſunt. i. inepti ad ꝯſecuti
onem bone vite. Sicut medicīa dr̄ inutilis q̄ ē ine
pta ad ꝯſecutionē ſanitatꝫ. Sequit̄ non ē q̄ faciat
bonū: nō eſt vſq ad vnū. Unū ibi ponit̄ incluſiue
(ſm Lyrā) vt ſit ſenſ⁹. q̄ nec vn⁹ tal' repit̄. Ubi
Caſſiodorus Nā ſi aliquē bonū voluiſſet intelligi
nō diceret vſq ad vnū ſ; p̄t̄ vnū. hoc d ill' dic̄ qui
corde indurato ī ſcelerato ꝑmāſere ꝓpoſito. de q̄=
Jere.13. bus Jere. dic̄. Si mutare p̄t ethiops pellē ſuā aut
pard⁹ varietates ſuas: ⁊ vos poteritꝭ bn̄facere cū
didiceritis mala. Ubi dic̄ Lira. Judei (q̄b⁹ ꝓph̄a

loquit̃) ñ poterãt ↄuerti ad bonũ ꝑpt̃ ↄſuetudinẽ ad malũ q̃ ẽ q̃ ſi altera nat̃a. ¶ Nũc aũt apud nos nõne ſic vident̃ varie peſſime ↄſuetudines eẽ q̃s nemo põt euellere? Idcirco ꝑpendat vnuſquiſq3 q̃ꝑ ꝑiculoſa ẽ obſtinatio induratio ꝛ ↄſuetudo pec cãdi ꝛ putrefactio ĩ peccatꝭ. Cũ tñ mala ↄſuetudo nõ min⁹ q̃ꝑ ꝑniciosa corruptela vitãda ſit vt diſt. viij. Qꝛ tales ſic ↄſueti ꝛ ĩ peccatꝭ putrefacti diffi cult̃ ꝛ q̃ſi ĩpoſſibilr̃ ad pñiã3 ↄuertent̃ Qui q̃dri duano mortuo cõpãt̃ quẽ dñs cũ ingẽti ſuſpirio amaro fletu ꝛ magno clamore ſuſcitauit. Ido ite rũ dic̃ Jere. Scito ꝛ vide qꝛ malũ ꝛ amarꝫ eſt reli quiſſe te dñm deũ tuũ ꝛ nõ eſſe timorem ei⁹ apud te dicit dominus. Jere.2.

¶ Sequit̃ tertia ꝑs ꝓlogi In qua ponit̃ auiſamñtũ ad ↄuerſionẽ ꝛ emẽ dationẽ ſi nolim⁹ ꝑire ꝛ oñdit̃ de q̃ bus tractabit̃ in hoc opuſculo

c Um aũt nos miſeri ad talẽ foueã peccato rũ incidim⁹ inde nullaten⁹ exire valemus niſi ꝑ fortẽ pñiã3 xp̃o dicẽte ꝛ replicante. Niſi pñiã3 habueritꝭ: oẽs ſil̃ ꝑibitꝭ. Et ſapiẽs Si pñiã3 nõ egerim⁹ ĩcidem⁹ ĩ man⁹ dñi. In q̃s hor rendũ ẽ ĩcidere. His maris ꝑicul̃ ꝛ diſpẽdijs nr̃e ſalutꝭ ↄſideratꝭ ꝛ qꝛ mũd⁹ ita ĩ maligno poſit⁹ eſt: ↄcepi exhortatiõe3 q̃ndã breuẽ ↄſcribere ꝛ pala3 facere diſſertiſſimi doctoris Cãcellarij ꝑiſien̄ cũ q̃buſdã alijs collectꝭ: ad ſuſcitandũ ꝛ incitandu3 nos ſpũales: vt ſurgam⁹ a ſõno peccatorꝫ q̃b⁹ cõ Luce.13. Ecci.2. Heb.10. 1.Iohis.5.

muniter ꝛ ſpecialr̄ inuoluimur vt ſic nos reformã-
tes: ſpeculũ ꝛ lux efficiamur plebi vt tenemur. q̈ꝛ
Judith. 8. ſalus a nobis dependet. Et ne ſim⁹ ei p̄ nr̄m ma-
Ezech. 3. lum exemplũ in laqueũ. Ut ſanguis eoꝝ de mani-
bus nr̄is exq̄rat. Sꝫ reſipiſcentes (q̈ hucuſqꝫ erra-
uim⁹ ꝛ ceci fuim⁹ ꝛ duces cecoꝝ) ſim⁹ p̄ſbiteri iu-
xta interp̄tationē noīs alijs ita p̄bētes ad ſalutē.
Math. 5. Et ſim⁹ ſal terre. i. ẗrenoꝝ hoīm ne infatuatũ ma-
neat in p̄nitionē noſtrã. luceatqꝫ lux nr̄a corã ho-
minibus: vt videãt opa nr̄a bona ꝛ glorificēt deũ
Hoc eñ nr̄m ē miniſteriũ. hec ē nr̄a vocatio. Hic
In ep̄la ad clerici dicimur iuxta dictũ bt̄i Jero. q꞉ ð ſorte dñi
nepocianuꝫ ſum⁹. vel ip̄e dñs ſors nr̄a eſt. Tales ḡ nos exhi-
preſbiter. bere debem⁹ vt dñm poſſideamus ꝛ ip̄i poſſidea-
mur a dño vt ps ſua Qui aũt dñm poſſidet: nihil
extra dñm hr̄e pōt. Cui⁹ ſi q̈ppiã aliud habuerit
p̄ter vl̄ ꝯ dñm: ps ei⁹ aut ſors nō erit dñs. nec vo-
catiōe debita ambulat Ubi gr̄a. Si auꝝ. ſi argen-
tum. ſi poſſeſſiōes. ſi variã ꝛ ſup̄fluã ſuppellectilē
taceo de ꝯcubina: cũ iſtis dñs ps eius fieri non di-
gnaẗ. Hec Jero. dic̄ etiã ſcūs Aug⁹. Hō ꝛ p̄cipue
ſacerdos teneẗ hr̄e bonã ꝯſciam q̈ ad ſe ꝛ bonã fa-
mã q̈ ad p̄ximũ. Uñ nō ſufficit ſolũ docere verbo
Actuũ. 1. ſꝫ ꝛ ope: exemplo xp̄i q̈ cepit facere ꝛ docere. Hic
eſt q꞉ ſacerdotes ꝛ p̄lati exemplares ſe oñdere de-
bent mag꞉ in his que a foris apparēt: vt videlicꝫ
ſint temperati cibo potu ꝛ veſtibus ꝛ hoſpitales.
1. Petri. 5. Sancto petro xp̄i p̄mo vicario exhortãte. Paſci-
te qui in vobis eſt gregē dei p̄uidentes nō coacte
ſed ſpontanee ſm deũ: nō turpis lucri gr̄a. neqꝫ
vt dominãtes in clero ſed forma facti greg꞉ ex aīo:

vt cū apparuerit p̄nceps paſtoꝝ pcipietis in mar-
Idcirco hoc opu- (ceſſibilē glorie coronā.
ſculū duas habebit ꝑtes. Quaꝝ p̄ma ē de corre-
ctione intꝑantie ſupbie ⁊ alioꝝ exceſſuū ⁊ abuſuū
ſacerdotū. Scda de emendatiōe ⁊ pnīa eorūdem.

Prima ps multa capitula habe-
bit In quoꝝ prio ponit maxia que-
dam ſummaria quaſi totā materiaz
hui⁹ ꝑtꝫ cōplectēs ⁊ ponunt tres ra
tiōes q̄bus clerici ntũt pompam
ſuā excuſando palliare. prima quia
putāt ſic deo placere qꝺ ipugnat.

Temperātia in cibis potib⁹ ⁊ veſtitu ⁊ cete
ris alijs: ſacerdotib⁹ p̄dicātib⁹ ⁊ p̄latꝫ ne
ceſſaria ē valꝺ. qꝛ eoꝝ officiū ē (iſtar iohis Luce. I.
baptiſte) p̄ire an̄ faciē dn̄i ⁊ pare vias ei⁹ ad dādā
ſciam ſalutis plebi eius. Pro vitate hui⁹ ponit
cōcluſio hec ſummaria.

Expedientius ē ⁊ efficatius ſacerdotem predica
torem ⁊ prelatum declinare ad auſteritatez vite et
parcitatem in veſtibus cibis ⁊ potibus ⁊ paucita-
te ſeruitoꝝ ⁊ ſimilib⁹ q̄ꝫ hominib⁹ ſecularibus in
talibus conformari. Hec maxima oſtendit et pro-
batur primo. Si attendimus vitaz xp̄i que noſtra
eſt inſtructio. Si p̄terea apoſtolorū ⁊ aliorū exem-
pla ſanctorum recogitamus: perſpicuuz erit apud
xp̄ianū qꝺ in cōcluſione dicit. Preterea dic̄ beat⁹